

C-15/24 PPU

-1

Номер на подаване чрез e-Curia	:	DC199527
Номер на файл	:	1
Подател	:	Petrov Miroslav (J358641)
Дата на подаване	:	11/01/2024

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 115

гр. София, 11.01.2024 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 106-ТИ СЪСТАВ, в закрито заседание на единадесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: МИРОСЛАВ Т. ПЕТРОВ
Съдебни ГЕНА ЦВ. ВЕЛКОВСКА
заседатели: ГЕОРГИ СТ. СТАНЕВ

като разгледа докладваното от МИРОСЛАВ Т. ПЕТРОВ Наказателно дело от общ характер № 20231110211234 по описа за 2023 година

Производството пред Софийски районен съд /СРС/ е образувано във връзка с внесен обвинителен акт от прокурор при Софийска районна прокуратура /СРП/ срещу подсъдимия **СН**, роден нв гр. София, Република България /РБ/ за извършено престъпление по чл. 198, ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от Наказателния кодекс на РБългария /НК на РБ/.

В рамките на производството СРС служебно е преценил необходимостта от оправяне на преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз на основание чл. 267, ал. 2 от Договора за функциониране на Европейския съюз във вр. с чл. 485 от Наказателния процесуален кодекс на РБългария /НПК на РБ/ за тълкуване на приложими към предмета на делото разпоредби от правото на Европейския съюз, като с протоколно определение от 20.11.2023 г. е допуснал неговото отправяне, изготвил е проект на въпросите, предоставил е на страните срок за формулиране на допълнителни въпроси и е спрял производството на основание чл. 290, ал. 1 във вр. с чл. 25, ал. 1, т. 1 и чл. 488, ал. 1 НПК на РБ.

I. Страни и предмет на производството:

1. Софийска районна прокуратура с адрес: гр. София, бул. “Ген. Михаил Д. Скобелев” 23, тел. + 359 2 907 90 15, + 359 2 907 90 16,
Fax: + 359 2 963 02 98, e-mail: rp_sofia@prb.bg;

2. Подсъдимият **СН**, понастоящем с взета мярка за неотклонение „задържане под стража“ в Затвора София, находящ се в гр. София,

e-mail: zatvor.sf@gdin.bg;

3. Адвокат Ивайло Ружинев Стоянов от Адвокатска колегия - София – служебен защитник на подсъдимото лице с адрес: гр. София, ул. „Димитър Стефанов“ № 11, вх. В, ап. 4, тел. + 359 878 352 858, e-mail: stoyanov.sak@gmail.com

4. Предмет на делото е изследването на въпроса за евентуалното участие на подсъдимия **СН** в престъплението, за което е привлечен към наказателна отговорност, като съдът следва да се произнесе с крайния си акт по същество относно вината или невинността на лицето.

5. Настоящото производство е първостепенно по своя характер и постановената от съда присъда подлежи на последващ инстанционен съдебен контрол пред Софийски градски съд т.е. същата не е окончателна.

II. Фактическа обстановка:

6. **СН** е гражданин на Република България. Същият е без образование, не владее писмено български език и е с обременено съдебно минало.

7. На 02.12.2022 г. е образувано досъдебно производство № 2021/2022 г. по описа на 06 Районно управление при Столична дирекция на вътрешните работи /06 РУ СДВР/, пр. пр. № 45339/2022 г. по описа на Софийска районна прокуратура след проведен на същата дата разпит на пострадалата **КЛ** за това, че около 20:30 часа на 02.12.2022 г. в гр. София, ж.к. „Овча купел“, бул. „Президент Линкълн“ до ресторант „Спортела“ са отнети чужди движими вещи – дамска чанта, съдържаща сумата в размер на 160,00 лева, мобилен телефон марка „Самсунг“ и други вещи от владението на **КЛ**, като употребил сила – издърпал чантата от ръцете на пострадалата – престъпление по чл. 198, ал. 1 НК.

8. На 14.12.2022 г. е образувано досъдебно производство № 21 12/2022 г. по описа на 06 РУ СДВР, пр. пр. № 45519/2022 г. по описа на Софийска районна прокуратура след проведен на същата дата разпит на пострадалата **МН** за това, че около 19:00 часа на 14.12.2022 г. в гр. София, бул. „Монтевидео“ до бл. 507 са отнети чужди движими вещи – дамска чанта, съдържаща портмоне, парична сума в размер на 160,00 лева, мобилен телефон марка „Самсунг“ и други вещи от владението на **МН**, без нейно съгласие, с намерение противозаконно да ги присвои, като за целта е употребена сила /издърпване/ - престъпление по чл. 198, ал. 1 НК.

9. На 16.12.2022 г., 13:00 часа **СН** е задържан със заповед на полицейски орган за срок до 24 часа с оглед установяване на данни за съпричастност към извършено престъпление по чл. 198 НК по второто досъдебно производство - № 2112/2022 г. по описа на 06 РУ СДВР /образувано на 14.12.2022 г./.

10. Същият ден - 16.12.2022 г., 16:50 часа **СН** е подписал писмена декларация, в която е отбелязано, че не желае адвокатска защита по негов избор и за негова сметка, както и адвокатска защита от служебен адвокат. Липсва обаче разясняване на последиците от отказа от адвокатска защита.

11. В декларацията се съдържа изискване, когато задържаните лица са неграмотни или не са в състояние сами да я попълнят, същата да се попълни от служител, като волеизявленията следва да се направят от самото лице в присъствието на свидетел, който удостоверява тяхната истинност с подписа си. В конкретния случай не са положени подписи от полицейски орган и от свидетел.

12. По делото липсват фактически данни **СН** да е запознат незабавно с основанията за ареста, в частност с деянията, за чието извършване е бил заподозрян.

13. Непосредствено след задържането на **СН**, на 16.12.2022 г. за времето от 13:10 часа до 13:25 часа същият е разпитан от полицейски орган в процесуалното качество на свидетел и в отсъствието на защитник. Отбелязано е, че са разяснени правата му, че не е длъжен да се уличава в извършването на престъпление и че може да откаже да свидетелства. В хода на разпита **СН** е признал, че на 14.12.2022 г. е участвал в извършването на грабеж на лице от женски пол в гр. София, ж.к. „Овча купел“, издърпвайки дамската ѝ чанта със сила и изразил готовност да покаже на полицейските органи мястото, на което е скрил чуждата вещ. В изготвения протокол за разпит е отбелязано, че същият е проведен в присъствието на свидетел ОР, който обаче не е положил подпис, за да удостовери посоченото обстоятелство.

14. Отново на 16.12.2022 г., за времето от 14:10 часа до 14:40 часа е проведен следствен експеримент с участието на **СН** и в отсъствието на защитник, който е отвел правоохранителните органи до мястото, на което се намира отнетата дамска чанта. Действието по разследването е обективизирано в протокол и в същото са участвали две поемни лица, като са изготвени и фотоснимки.

15. На същата дата – 16.12.2022 г. за времето от 15:50 часа до 16:20 часа е извършено претърсване на обитаваното от **СН** жилище в негово присъствие и в отсъствието на защитник, като в хода на същото са иззети дрехи и обувки. Действията по разследването са обективизирани в протокол и в същите са участвали две поемни лица, като са изготвени и фотоснимки. Протоколът е одобрен от съдия при Софийски районен съд.

16. Впоследствие, на 16.12.2022 г. за времето от 17:40 часа до 17:50 часа е проведено разпознаване на лица на живо с участието на **СН** и в отсъствието на защитник, при което пострадалата **MN** го е изобличила измежду четири лица от мъжки пол като автор на осъщественото спрямо нея престъпно посегателство. Действието по разследването е обективизирано в протокол и в същото са участвали две поемни лица, като са изготвени и фотоснимки.

17. Малко по-късно, на 16.12.2022 г. за времето от 18:05 часа до 18:15 часа е извършено освидетелстване /оглед/ на **СН**, като е описано носеното от него

облекло и са иззети носените от него яке и панталон. Действията по разследването са обективирани в протокол и в същото са участвали две поемни лица, като са изготвени и фотоснимки. В протоколът изрично е вписано, че **СН** отказва да бъде освидетелстван, като същият е одобрен от съдия при Софийски районен съд.

18. На следващия ден – 17.12.2022 г. за времето от 15:40 часа до 15:50 часа е проведено разпознаване на лица на живо с участието на **СН** и в отсъствието на защитник по първото досъдебно производство № 2021/2022 г. по описа на 06 РУ СДВР /образувано на 02.12.2022 г./, при което пострадалата **KL** го е изобличила измежду четири лица от мъжки пол като автор на осъщественото спрямо нея престъпно посегателство. Действието по разследването е обективирано в протокол и в същото са участвали две поемни лица, като са изготвени и фотоснимки.

19. На същата дата - 17.12.2022 г. с постановление на прокурор при Софийска районна прокуратура **СН** е привлечен в процесуалното качество на обвиняем по второто досъдебно производство № 2112/2022 г. по описа на 06 РУ СДВР за това, че на 14.12.2022 г. около 19:00 ч. в гр. София, ж.к. „Овча купел“ пред бл. 207 е отнел чужди движими вещи - дамска чанта, съдържаща портмоне, парична сума в размер на 160,00 лева, мобилен телефон марка „Самсунг“ и други вещи от владението на **MN**, без нейно съгласие, с намерение противозаконно да ги присвои, като употребил за това сила –издърпал силно дамската чанта от ръката на пострадалата, с което я повалил на земята -престъпление по чл. 198, ал. 1 НК.

20. В 18:00 часа на 17.12.2022 г. на обвиняемия **СН** е назначен служебен защитник в лицето на адв. Георги Стоянов от САК, тъй като защитата му се явява задължителна съгласно чл. 94, ал. 1, т. 6 НПК, като в 18:10 часа на двамата е предявено за запознаване повдигнатото обвинение.

21. Непосредствено след това, на 17.12.2022 г. за времето от 18:20 ч. до 18:30 ч. е проведен разпит на обвиняемия **СН**, който завил, че разбира обвинението и отказва да дава обяснения.

22. С постановление на прокурор при Софийска районна прокуратура от 17.12.2022 г. обвиняемият **СН** е задържан на основание чл. 64, ал. 2 НПК за срок до 72 часа с оглед изготвянето на искане до Софийски районен съд за вземане на мярка за неотклонение „задържане под стража“.

23. С определение от 19.12.2022 г., постановено в открито съседно заседание, съдебен състав на Софийски районен съд е уважил искането на прокурора и е постановил спрямо **СН** най-тежката мярка за неотклонение. Съдебният акт е потвърден от Софийски градски съд на 29.12.2022 г.

24. С постановление на прокурор при Софийска районна прокуратура от 05.01.2023 г. двете досъдебни производства са обединени, поради наличието на връзка между двата грабежа и същото е продължило под № 21 12/2022 г. по описа на 06 РУ СДВР, пр. пр. № 45519/2022 г. по описа на Софийска районна прокуратура.

25. С определение от 13.06.2023 г., постановено в открито съседно заседание, съдебен състав на Софийски районен съд е оставил без уважение молбата на обвиняемия **СН** за изменение на взетата му мярка за неотклонение „задържане под стража“. Съдебният акт е потвърден от Софийски градски съд на 22.06.2023 г.

26. С постановление от 26.07.2023 г. на прокурор при Софийска районна прокуратура **СН** е привлечен като обвиняем в извършването на двата грабежа за времето от 20:30 часа на 02.12.2022 г. до 19:00 часа на 14.12.2022 г., осъществени в условията на продължавано престъпление по чл. 198, ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК.

27. На 07.08.2023 г., 14:00 часа измененото обвинение е предявено за запознаване на **СН** и неговия служебен защитник, като в проведения на същата дата за времето от 14:10 часа до 14:20 часа разпит обвиняемият е заявил, че разбира същото, не се признава за виновен и отчита участието си в двата грабежа.

28. На 14.08.2023 г. материалите от разследването са предявени на адв. Стоянов за запознаване.

29. На следващия ден – 15.08.2023 г. в Софийски районен съд е внесен обвинителен акт срещу подсъдимия **СН** за твърдяното продължавано престъпление по чл. 198, ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК, въз основа на който е образувано НОХД № 11234/2023 г. по описа на СРС, НО, 106 състав, като на 16.08.2023 г. прокурорът е изпратил по компетентност в съда писмено искане на служебния защитник за изменение на взетата мярка за неотклонение.

30. На 18.08.2023 г. в открито съдебно заседание е проведено производство по чл. 270 НПК с оглед обсъждането на въпроса за адекватната мярка за неотклонение, като с определение от посочената дата същата е изменена в най-леката такава – „подписка“.

31. В мотивите си настоящият съдебен състав е изтъкнал, че подсъдимият **СН** е задържан със заповед на полицейски орган на 16.12.2022 г., 13:00 ч., от който момент е възникнало и правото му на адвокатска защита по чл. 30, ал. 4 от Конституцията на Република България. Упражняването на това право не е било обезпечено от правоохранителните органи, като въпреки попълнената декларация след задържането, в която е обективиран отказ от адвокат, то с оглед наличните по делото фактически данни, че **СН** е неграмотен, както и изявлението му в съдебно заседание, че не е наясно с естеството на предявения му документ, не би могло да се формира еднозначен извод, че е направил доброволен и осъзнат избор в очертаната насока, най-малкото поради липсата на свидетел, който да удостовери обсъдения релевантен факт.

32. На следващо място е посочено, че при това положение, всички извършени действия по разследването след задържането на подсъдимото лице и преди привличането му като обвиняем – разпит като свидетел, следствен експеримент, разпознавания на лица на живо, освидетелстване и извънпроцесуални изявления за съпричастност пред полицейските органи, не могат да се използват от съда при извършването на дължимата преценка за обосновано предположение относно авторството на твърдяното престъпно посегателство.

Отбелязано е също така, че съгласно чл. 3, § 2, б. „а“ и „б“ от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при задържане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на задържане европейският законодател, за разлика от националното право в РБългария, предвижда осигуряването на достъп до адвокат дори и в моменти, предхождащи задържането на гражданите - преди да бъдат разпитани от полицията или от друг правоохранителен орган или от съдебен органи или при извършването на следствено действие или на друго действие по събиране на доказателства от страна на разследващите или на други компетентни органи. Нещо повече – съгласно чл. 12, § 2 от посочения акт от вторичното право на ЕС държавите членки следва да гарантират, че при оценката в рамките на наказателно производство на доказателства, получени в нарушение на правото на тези лица на адвокат, се зачитат правата на защита и справедливостта на производството. Срокът за транспониране на директивата е изтекъл на 27.11.2016 г., а доколкото се касае за предоставени права на физически лица и са създадени задължения за спазването им от държавите членки, предписанията ѝ притежават вертикален директен ефект.

33. Съдът е констатирал, че единственото доказателство към настоящия момент, свързващо **СН** с обективната страна на първото от вменените му престъпни деяния, при това косвено такова, са показанията на свидетеля QR, който споделя, че е закупил от него инкриминирания мобилен телефон, собственост на пострадалата KL, иззет впоследствие от досъдебните органи.

34. Поради изложените съображения, първата инстанция е приела, че независимо от обремененото съдебно минало на **СН** и обстоятелството, че престъпните посегателства формално попадат в рамките на определения му изпитателен срок по предходно осъждане, то съобразявайки занижения интензитет на обоснованото предположение за неговата евентуална съпричастност и продължилото повече от 8 месеца задържане, взетата мярката за неотклонение следва да бъде изменена в най-леката такава, предвидена в закона, а именно „подписка“, тъй като посоченият годин произведен източник на информация за предполагаемото авторство на единия от грабежите може да обоснове първоначално задържане, но не и продължаващото изпълнение на най-тежката мярка за лична процесуална принуда в съдебната фаза на процеса.

35. По протест на представител на Софийска районна прокуратура с определение от 07.09.2023 г. по ВНЧД № 4981/2023 г. по описа на Софийски градски съд, НО, XIII въззивен състав с председател - съдия ST и членове – съдия ED и младши съдия АВ съдебният акт на районния съд е отменен и е потвърдена взетата спрямо **СН** мярка за неотклонение „задържане под стража“.

36. В мотивите си въззивната съдебна инстанция е отправила упрек към районния съд, че е предубеден, тъй като е „взел отношение по въпроса за вината и в разрез с чл. 6, пар. 1 ЕКЗПЧОС...се е произнесъл с оценка за годността на събрания доказателствен материал и неговата достатъчност“. Прието е също така, че „действително правата на задържаното лице **СН** са били накърнени, поради непредоставянето на адвокатска защита“, но същевременно „липсват обаче доказателства, това задържане да е обжалвано по предвидения законоустановен ред“, както и че „подсъдимият и неговият защитник са могли да търсят правата си“, съгласно специален закон, предвиждащ отговорност за държавата с оглед задържането от полицейските органи за срок до 24 часа. Доколкото подобна инициатива не е била предприета, съставът на Софийски градски съд подчертава, че „макар и да не е бил осигурен защитник на **СН** по време на задържането му...действията извършени с или без негово участие до времето, в което е привлечен в процесуалното качество на обвиняем, не се явяват незаконосъобразни и същите не губят доказателствената си стойност“.

37. На 02.10.2023 г. в хода на проведеното открито разпоредително заседание настоящият съдебен състав отново се е произнесъл по въпроса за мярката за неотклонение и е изменил същата в „подписка“, като е отбелязано, че липсват разумни основания за отстъпление от подробните мотиви, изложени в предходната процедура по чл. 270 НПК.

38. По протест на представител на Софийска районна прокуратура с определение от 07.11.2023 г. по ВНЧД № 6247/2023 г. по описа на Софийски градски съд, НО, V въззивен състав с председател - съдия ЕФ и членове – съдия ГН и съдия ІФ съдебният акт на районния съд е отменен и е потвърдена взетата спрямо **СН** мярка за неотклонение „задържане под стража“.

39. В мотивите си въззивната съдебна инстанция е изброила част от събраните по делото доказателства, които поначало по никакъв начин не касаят пряко участието на **СН** в двата грабежа, като е прието, че същите в своята съвкупност подкрепят „обоснованото подозрение за авторството на подсъдимия“. На следващо място е отбелязано, че Софийски градски съд „не констатира и допуснати нарушения на процесуалните правила от категорията на съществените в хода на досъдебното производство към момента на задържането на подсъдимия“, доколкото „ЕСПЧ е постоянен в практиката си, че на обвиняемия или заподозрения следва да се осигури възможност на ранен достъп до адвокат“, но това право „не е абсолютно такова“. Сочи се също така, че **СН** е бил уведомен недвусмислено за правото си на достъп до адвокат, което обстоятелство се презумира от връчването на препис от заповедта за задържане от полицейските органи, а освен това е подписал писмена декларация за правата си и поради това липсва основание да се приема тезата на районния съд, че „този отказ от правото на адвокат е бил неинформиран т.е. подсъдимият не е знаел за какво се подписва, тъй като бил неграмотен“. Отправен е и упрек към първата инстанция относно „интерпретацията на Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година“, тъй като чл. 3, т. 6 от същата „дава възможност за временна дерогация от правата във фазата на досъдебното

производство при наличието на изключителни обстоятелства: когато е наложително предприемането на незабавни действия от страна на разследващите органи, за да се предотврати сериозно възпрепятстване на наказателното производство“.

III. Приложими нормативни разпоредби:

40. Национално право:

Конституция на Република България /обн. в ДВ бр. 56 от 13.07.1991 г., в сила от същата дата/

Чл. 5. (1) Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да и противоречат.

(2) Разпоредбите на Конституцията имат непосредствено действие.

Чл. 30. (1) Всеки има право на лична свобода и неприкосновеност.

(2) Никой не може да бъде задържан, подлаган на оглед, обиск или на друго посегателство върху личната му неприкосновеност освен при условията и по реда, определени със закон.

(3) В изрично посочените от закона неотложни случаи компетентните държавни органи могат да задържат гражданин, за което незабавно уведомяват органите на съдебната власт. В срок от 24 часа от задържането органът на съдебната власт се произнася по неговата законосъобразност.

(4) Всеки има право на адвокатска защита от момента на задържането му или на привличането му като обвиняем.

Закон за министерството на вътрешните работи /обн. в ДВ бр. 53 от 27.06.2014 г./

Чл. 72. (1) Полицейските органи могат да задържат лице:

1. за което има данни, че е извършило престъпление;

.....

(5) (Доп. - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) От момента на задържането си лицето има право на защитник, като на задържания се разяснява и правото на отказ от защитник и последиците от него, както и правото му да откаже да дава обяснения, когато задържането е на основание

ал. 1, т. 1.

Чл. 74. (1) За лицата по чл. 72, ал. 1 се издава писмена заповед за задържане.

(2) В заповедта по ал. 1 се посочват:

1. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) името, длъжността и местоработата на полицейския орган, издал заповедта;

2. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) фактическите и правните основания за задържането;

3. данни, индивидуализиращи задържаното лице;

4. датата и часът на задържането;

5. ограничаването на правата на лицето по чл. 73;

6. правото му:

а) да обжалва пред съда законността на задържането;

б) на адвокатска защита от момента на задържането;

в) на медицинска помощ;

г) на телефонно обаждане, с което да съобщи за своето задържане;

д) (доп. - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) да се свърже с консулските власти на съответната държава, в случай че не е български гражданин, както и по негово искане незабавно се уведомяват консулските органи на държавата, чийто гражданин е задържаният, чрез Министерството на външните работи; ако задържаният е гражданин на две или повече държави, той може да избере консулските органи на коя държава да бъдат уведомени за задържането му и с които желае да осъществи връзка;

е) да ползва преводач, в случай че не разбира български език.

(3) Задържаното лице попълва декларация, че е запознато с правата си, както и за намерението си да упражни или да не упражни правата си по ал. 2, т. 6, букви "б" - "е". Заповедта се подписва от полицейския орган и от задържаното лице.

(4) Отказът или невъзможността на задържаното лице да подпише заповедта се удостоверява с подписа на един свидетел.

Наказателен кодекс /обн. в ДВ, [бр. 26](#) от 2.04.1968 г., в сила от 1.05.1968 г./

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.)

(1) Разпоредбите на чл. 23 - 25 не се прилагат в случаите на продължавано престъпление - когато две или повече деяния, които осъществяват поотделно един или различни състави на едно и също престъпление, са извършени през непродължителни периоди от време, при една и съща обстановка и при еднородност на вината, при което последващите се явяват от обективна и субективна страна продължение на предшестващите.

(2) При продължаваното престъпление деецът се наказва съобразно включените в него деяния, взети в тяхната съвкупност, и с причинения от тях общ престъпен резултат.

Чл. 198. (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г.) Който отнеме чужда движима вещ от владението на другото с намерение противозаконно да я присвои, като употреби за това сила или заплашване, се наказва за грабеж с лишаване от свобода от три до десет години.

Наказателен процесуален кодекс /обн. в ДВ, [бр. 86](#) от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г./

Чл. 25. (1) (Предишен текст на чл. 25 - ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 05.11.2017 г.)
Наказателното производство се спира, когато:

.....

4. (нова - ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 05.11.2017 г.) съдът отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз;

Чл. 94. (1) Участието на защитник в наказателното производство е задължително, когато:

.....

6. (изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) е направено искане по чл. 64 или обвиняемият е задържан;

Чл. 96. (1) (Доп. - ДВ, бр. 7 от 2019 г.) Обвиняемият може във всеки момент на производството да се откаже от защитник, освен в случаите на чл. 94, ал. 1, т. 1 - 3 и 6. На обвиняемия се разясняват последиците от отказа от защитник.

Чл. 97. (1) Защитникът може да участва в наказателното производство от момента на задържането на лицето или на привличането му в качеството на обвиняем.

(2) Органът на досъдебното производство е длъжен да разясни на обвиняемия, че има право на защитник, и му осигурява възможност незабавно да се свърже с него. Той не може да извършва никакви действия по разследването и други процесуални действия с участието на обвиняемия, докато не изпълни това си задължение.

Чл. 248. (Изм. – ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г.) (1) В разпоредителното заседание се обсъждат следните въпроси:

1. подсъдно ли е делото на съда;
2. има ли основание за прекратяване или спиране на наказателното производство;
3. допуснато ли е на досъдебното производство отстранимо съществено нарушение на процесуални правила, довело до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия, на пострадалия или на неговите наследници;
4. налице ли са основания за разглеждане на делото по реда на особените правила;
5. разглеждането на делото при закрити врати, привличането на резервен съдия или съдебен заседател, назначаването на защитник, вещо лице, преводач или тълковник и извършването на съдебни следствени действия по делегация;
6. взетите мерки за процесуална принуда;
7. искания за събиране на нови доказателства;
8. насрочването на съдебното заседание и лицата, които следва да се призоват за него.

Чл. 270. (1) Въпросът за изменение на мярката за неотклонение може да се поставя по всяко време на съдебното производство. Ново искане по мярката за неотклонение в съответната инстанция може да се прави при промяна на обстоятелствата.

41. Право на Европейския Съюз:

Харта на основните права на Европейския съюз (2012/С 326/02)

Член 47

Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес

Всеки, чийто права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон.

Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при задържане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на задържане (ОJ, L 294 от 06.11.2013 г.)

Съображение (39) Заподозрените или обвиняемите следва да могат да се откажат от право, предоставено съгласно настоящата директива, ако им е предоставена информацията относно съдържанието на съответното право и възможните последици от отказа от него. При предоставянето на такава информация следва да се вземе предвид конкретното състояние на заподозрените или обвиняемите, включително възрастта им и психическото и физическото им състояние.

Член 3

Право на достъп до адвокат в наказателното производство

.....

6. При изключителни обстоятелства и само в досъдебната фаза държавите членки могат да използват временна дерогация от прилагането на правата, предвидени в параграф 3, доколкото това е обосновано предвид конкретните обстоятелства по делото от една или повече от следните наложителни причини:

.....

б) когато е наложително предприемането на незабавни действия от страна на разследващите органи, за да се предотврати сериозно възпрепятстване на наказателното производство.

Член 9

Отказ

1. Без да се засягат разпоредбите на националното право, изискващи задължителното присъствие на адвокат или адвокатска защита, държавите членки гарантират по отношение на всеки отказ от право, посочено в членове 3 и 10, че:

а) на заподозрения или обвиняемия е предоставена ясна и достатъчна устна или писмена информация на прост и разбираем език относно съдържанието на въпросното право и възможните последици на отказа от него; и

б) отказът е направен доброволно и недвусмислено.

Член 12

Средства за правна защита

.....

2. Без да се засягат националните правила и системи относно допустимостта на доказателствата, държавите членки гарантират, че при оценката в рамките на наказателно производство на обясненията на заподозрени или обвиняеми или на доказателства, получени в нарушение на правото на тези лица на адвокат, или в случаите когато е разрешена дерогация от това право в съответствие с член 3, параграф 6, се зачитат правата на защита и справедливостта на производството.

IV. Становища на страните:

42. Подсъдимият СН не изразява становище относно необходимостта от отправяне на преюдициално запитване.

43. Адвокат Ивайло Стоянов:

43.1. Защитникът представя писмено становище, в което се солидаризира с преценката на съдебния състав да сезира Съда на Европейския съюз във връзка с приложението на Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година.

44. Софийска районна прокуратура:

44.1. Прокурорът не изразява изрично становище и не се възползва от предоставения

му срок за формулиране на допълнителни въпроси, които да бъдат включени в преюдициалното запитване, след преценка от страна на СРС.

IV. Мотиви за отправяне на преюдициалното запитване:

45. Предмет на изследване в настоящото производство е евентуалното участие на подсъдимия **СН** в престъплението, за което е привлечен към наказателна отговорност, като съдът следва да се произнесе с крайния си акт по същество относно вината или невинността на лицето.

46. Основният въпрос, подлежащ на изясняване е дали органите на досъдебното производство са обезпечили правото на **СН** за достъп до адвокат по време на неговото фактическо задържане и преди формалното му привличане в процесуалното качество на обвиняем, произтичащо от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година, имайки предвид противоречивите позиции на настоящия съдебен състав и въззивната инстанция по приложението на обсъдения акт от вторичното право на Европейския съюз.

47. На вниманието на Съда на Европейски съюз неколкократно вече е поставян системният проблем в националното законодателство на запитващата юрисдикция, касателно липсата на адекватно транспониране и прилагане на Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно правото на информация в наказателното производство и Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година в частта, относно заподозрените лица, която правна фигура е непозната в Република България (вж. дело С-608/21 и С-209/22).

48. В контекста на възникналите съмнения относно правилното приложение на правото на Европейския съюз в настоящото наказателно производство на първо място Съдът в Люксембург следва да отговори съответства ли на разпоредба на чл. 12, § 2 от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година във вр. с чл. 47, § 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз национална правна уредба и съдебна практика, въз основа на които съдът, разглеждащ въпроса за наличието на обосновано предположение за съпричастността на обвиняемия към вмененото му престъпно деяние с оглед вземането/изпълнението на адекватната мярка за неотклонение е лишен от възможността да прецени дали доказателствата са събрани в нарушение на правото му на достъп до адвокат, произтичащо от посочената директива, докато е бил заподозрян и правото му на свободно придвижване е било ограничено от полицейските органи.

49. Необходимостта от поставянето на този въпрос е обусловена от първото произнасяне на Софийски градски съд с определение от 07.09.2023 г. по ВНЧД № 4981/2023 г., доколкото това правомощие на първата инстанция е отречено безусловно. За да се провери правилността на застъпената теза от въззивния съд се налага и отговор на въпроса дали ще бъде спазено изискването за зачитане правата на защита и справедливостта на

производството по смисъла на чл. 12, § 2 от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година ако съдът, разглеждащ въпроса за адекватната мярка за неотклонение, използва при формиране на вътрешното си убеждение доказателства, събрани в нарушение на изискванията на посочената директива, докато лицето е било заподозряно и правото му на свободно придвижване е било ограничено от полицейските органи.

50. Принципната възможност на съда, разглеждащ въпроса за мярката за неотклонение да обсъди спазването на правата на заподозрения/обвиняемия при събиране на доказателствата, произтичащи от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година, е от решаващо значение относно преценката за наличието/отсъствието на обосновано предположение за съпричастността му към твърдяното престъпление. Ето защо, според настоящия съдебен състав зачитането на правата на защита и справедливостта на производството по чл. 12, § 2 от посочената директива следва да бъде осъществено не само при постановяване на крайния съдебен акт относно виновността на лицето, но и при преценката дали, съответно каква мярка за неотклонение да бъде взета/изпълнена спрямо него.

51. На следващо място, отново с оглед първото произнасяне на Софийски градски съд с определение от 07.09.2023 г. по ВНЧД № 4981/2023 г. и отправеният упрек за предубеденост към запитващата юрисдикция, Съдът на Европейския съюз следва да отговори и на въпроса дали изключването на доказателства, събрани в нарушение на Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година от съда, разглеждащ въпроса за адекватната мярка за неотклонение, въпреки дадените указания от горестояща съдебна инстанция за противното, влияе негативно на изискванията на чл. 12, § 2 от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година във вр. с чл. 47, § 1 и § 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз за справедливост на производството и поражда ли съмнения в безпристрастността на съда.

52. При второто произнасяне на Софийски градски съд с определение от 07.11.2023 г. по ВНЧД № 6247/2023 г. горестоящата инстанция е приела в конкретиката на настоящия казус, че е приложима разпоредбата на чл. 3, § 6, б. „б“ от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година, съгласно която е предвидена възможност за временна дерогация на правото на достъп до адвокат при изключителни обстоятелства в досъдебната фаза, когато е наложително предприемането на незабавни действия от страна на разследващите органи, за да се предотврати сериозно възпрепятстване на наказателното производство.

53. Поддържаната теза налага произнасянето от Съда на Европейския съюз дали посочената разпоредба притежава директен пряк ефект в съответната държава членка на ЕС, при условие, че същата не е транспонирана в националното ѝ законодателство и не предоставя права на съответните физически лица. Тук е мястото да се отбележи, че по мнение на настоящия съдебен състав предписанието на чл. 3, § 6, б. „б“ от Директива

2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година не е имплементирано изрично в националното законодателство поради явното му противоречие с чл. 30, ал. 4 от Конституцията на Република България, където е предвидено ясно и недвусмислено, че правото на адвокатска защита възниква от момента на задържането или на привличането на едно лице като обвиняем т.е. не се допуска никакво отлагане във времеви аспект.

54. Следващият релевантен въпрос, на който Съдът на Европейския съюз следва да отговори е дали са спазени гаранциите на чл. 9, § 1, б. „а“ и „б“ във вр. със съображение (39) от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година при наличието на писмен отказ от правото на достъп до адвокат по отношение на заподозрян, който е неграмотен, на когото не са разяснени възможните последици от отказа и който впоследствие твърди пред съда, че не е бил запознат със съдържанието на подписания от него документ по време на ограничаване на правото му на свободно придвижване от полицейските органи.

55. Мотивите на настоящата инстанция са породени от първото произнасяне на Софийски градски съд с определение от 07.09.2023 г. по ВНЧД № 4981/2023 г., където е прието, че след като лицето не е обжалвало законността на своето задържане пред съда, то „макар и да не е бил осигурен защитник на СН по време на задържането му...действията извършени с или без негово участие до времето, в което е привлечен в процесуалното качество на обвиняем, не се явяват незаконосъобразни и същите не губят доказателствената си стойност“.

56. На последно място – Съдът на Европейския съюз следва да отговори и на въпроса дали отказът на заподозрения от адвокатска защита към момента на неговото задържане изключва задължението на държавните органи да му разяснят правото на достъп до адвокат и последиците от евентуалния отказ непосредствено преди извършването на всяко последващо действие по разследването с негово участие.

57. Националното законодателство на запитващата юрисдикция допуска задържано лице да откаже адвокатска защита, но след формалното му привличане като обвиняем подобен отказ е недопустим. Тази специфика на нормативната уредба предпоставя трайното тълкуване от страна на Върховния касационен съд в Република България, че първоначалният отказ на едно задържано лице от защитник към момента на ограничаване на правото му на свободно придвижване се разпростира и по отношение на всички останали действия по разследването с негово участие преди да придобие качеството на обвиняем.

58. Именно съобразно тази постоянна практика на върховната съдебна инстанция в страната е било процедирано и в настоящото производство, доколкото органите на досъдебното производство са извършили множество действия по разследването с участието на СН, след неговото задържане – разпит като свидетел, следствен експеримент, разпознаване на лица на живо и освидетелстване, без да му разяснят естеството на същите, вероятните последици и да му осигурят възможност за адвокатска защита преди всяко едно от тях.

Така мотивиран, **Софийски районен съд, НО, 106 състав**

ОПРЕДЕЛИ:

ОТПРАВЯ ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ на основание чл. 267, ал. 2 от Договора за функциониране на Европейския съюз във вр. с чл. 485 от Наказателния процесуален кодекс на РБългария /НПК на РБ/ със следните въпроси:

1. Съответства ли на разпоредба на чл. 12, § 2 от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при задържане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на задържане във вр. с чл. 47, § 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз национална правна уредба и съдебна практика, въз основа на които съдът, разглеждащ въпроса за наличието на обосновано предположение за съпричастността на обвиняемия към вмененото му престъпно деяние с оглед вземането/изпълнението на адекватната мярка за неотклонение е лишен от възможността да прецени дали доказателствата са събрани в нарушение на правото му на достъп до адвокат, произтичащо от посочената директива, докато е бил заподозрян и правото му на свободно придвижване е било ограничено от полицейските органи?

2. Спазено ли е изискването за зачитане правата на защита и справедливостта на производството по смисъла на чл. 12, § 2 от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година ако съдът, разглеждащ въпроса за адекватната мярка за неотклонение, използва при формиране на вътрешното си убеждение доказателства, събрани в нарушение на изискванията на посочената директива, докато лицето е било заподозряно и правото му на свободно придвижване е било ограничено от полицейските органи?

3. Изключването на доказателства, събрани в нарушение на Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година от съда, разглеждащ въпроса за адекватната мярка за неотклонение, въпреки дадените указания от горестояща съдебна инстанция за обратното, влияе ли негативно на изискванията на чл. 12, § 2 от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година във вр. с чл. 47, § 1 и § 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз за справедливост на производството и поражда ли съмнения в безпристрастността на съда?

4. Предвидената в чл. 3, § 6, б. „б“ от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година възможност за временна дерогация на правото на достъп до адвокат при изключителни обстоятелства в досъдебната фаза, когато е наложително предприемането на незабавни действия от страна на разследващите органи, за да се предотврати сериозно възпрепятстване на наказателното производство, има ли директен пряк ефект в съответната държава членка на ЕС, при условие, че посочената разпоредба не е транспонирана в националното ѝ законодателство?

5. Спазени ли са гаранциите на чл. 9, § 1, б. „а“ и „б“ във вр. със съображение (39) от Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година при наличието на писмен отказ от правото на достъп до адвокат по отношение на заподозрян, който е неграмотен, на когото не са разяснени възможните последици от отказа и който впоследствие твърди пред съда, че не е бил запознат със съдържанието на подписания от него документ по време на ограничаване на правото му на свободно придвижване от полицейските органи?

6. Отказът на заподозрян към момента на неговото задържане от адвокатска защита, произтичаща от разпоредбите на Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 година, изключва ли задължението на държавните органи да му разяснят правото на достъп до адвокат и възможните последици от евентуалния отказ непосредствено преди

извършването на всяко последващо действие по разследването с негово участие?

Определението е окончателно и не подлежи на обжалване и/или протестиране.

ПРЕПИСИ от протоколите от проведените на 18.08.2023 г., 02.10.2023 г. и 20.11.2023 г. о.с.з. пред Софийски районен съд, както и от съдебните актове на Софийски градски съд от 07.09.2023 г. и 07.11.2023 г. да се приложат към настоящото определение, след което да се изпратят по компетентност на Съда на Европейския съюз.

ПРЕПИСИ от определението да се връчат на Софийска районна прокуратура и подсъдимия **СН** чрез адв. Ивайло Стоянов от САК за сведение.

Председател: _____

Заседатели:

1. _____

2. _____